

## **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

|  |    |
|--|----|
| ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....  | 15 |
| 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ .....  | 19 |
| 1.1. Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 19 |
| 1.2. Πληροφοριακά Συστήματα .....  | 21 |
| 1.2.1. Πληροφορικά Συστήματα Διοικήσεως<br>(Management Information Systems) .....  | 25 |
| 1.2.2. Επιχειρησιακά Συστήματα (Business Systems) .....  | 27 |
| 1.2.3. Διευθυντικά Πληροφοριακά Συστήματα<br>(Executive Information Systems) .....   | 28 |
| 1.2.4. Στρατηγικά Πληροφορικά Συστήματα<br>(Strategic Information Systems) .....   | 29 |
| 1.2.5. Οικονομικά Πληροφοριακά Συστήματα<br>(Financial Information Systems) .....  | 30 |
| 1.2.6. Πληροφοριακά Συστήματα Αγορα–τικής<br>(Marketing Information Systems) .....   | 30 |
| 1.2.7. Πληροφοριακά Συστήματα Διοικήσεως Προσωπικού<br>(Personnel Management Information Systems) .....  | 32 |
| 1.2.8. Πληροφοριακά Συστήματα Παραγωγής<br>(Production Information Systems) .....  | 32 |
| 1.2.9. Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα<br>(Geographical Information Systems) .....   | 33 |
| 1.2.10. Συστήματα Υποστήριξης Αποφάσεων<br>(Decision Support Systems) .....  | 34 |
| 1.2.11. Εμπειρια Συστήματα (Expert Systems) .....  | 38 |
| 1.3. Χαρακτηριστικά των Πληροφοριακών Συστημάτων.....  | 42 |
| 2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡ-<br>ΓΑΣΙΑΣ (BATCH SYSTEMS) ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥ-<br>ΣΤΗΜΑΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (REAL TIME SYSTEMS) .... | 47 |

|          |  |    |
|----------|--|----|
| 2.1.     | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 47 |
| 2.2.     | Χαρακτηριστικά των Συστημάτων Πραγματικού Χρόνου .....   | 50 |
| 2.3.     | Κατηγορίες των Συστημάτων Πραγματικού Χρόνου.....  | 51 |
| 2.3.1.   | Συστήματα Ερωτο–Αποκρίσεων ή Αναζητήσεων<br>(Enquire Systems) .....  | 52 |
| 2.3.2.   | Συστήματα Μεταβιβάσεως Μηνυμάτων (Message<br>Switching Systems) .....  | 54 |
| 2.3.3.   | Συστήματα Διαφυλάξεως Στοιχείων (Data Capture<br>Systems) .....  | 56 |
| 2.3.4.   | Συστήματα Ενημερώσεως Αρχείων (File Update<br>Systems) .....   | 59 |
| 2.3.5.   | Συστήματα Ελέγχου Πορείας της Επεξεργασίας<br>(Process Control Systems) .....  | 63 |
| 3.       | ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ – ΠΡΟΣΟΝΤΑ<br>ΑΝΑΛΥΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΟΥ<br>ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ<br>("ΙΕΡΑΡΧΙΚΗ" ΑΝΑΛΥΣΗ, TOP DOWN ANALYSIS) ..... | 65 |
| 3.1.     | Έννοια της Αναλύσεως Συστημάτων, Προσόντα<br>Αναλυτού Συστημάτων .....   | 65 |
| 3.2.     | Ο Ρόλος του Αναλυτού Συστημάτων.....   | 67 |
| 3.3.     | Ανάλυση εκ των Άνω προς τα Κάτω ("Ιεραρχική"<br>Ανάλυση, Top Down Analysis).....   | 71 |
| 3.3.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις και Προσδιορισμός των<br>Λειτουργιών .....  | 71 |
| 3.3.2.   | Μεθοδολογία.....   | 73 |
| 3.3.2.1. | Κανόνες .....  | 74 |
| 3.3.2.2. | Ενέργειες και Ερωτήσεις .....  | 76 |
| 4.       | ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ<br>ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ .....  | 79 |

|        |  |    |
|--------|--|----|
| 4.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 79 |
| 4.2.   | Επικοινωνία κατά την Διάρκεια της Αναπτύξεως του<br>Συστήματος .....   | 80 |
| 4.3.   | Προϋποθέσεις Αποτελεσματικής Επικοινωνίας.....   | 81 |
| 4.3.1. | Ικανότης Ακροάσεως .....   | 82 |
| 4.3.2. | Ικανότης Παρατηρήσεως .....  | 83 |
| 4.3.3. | Καταχώρηση.....  | 83 |
| 4.4.   | Παρατηρήσεις για Αντικειμενικότητα .....   | 85 |
| 4.5.   | Τεχνική των Ερωτήσεων .....  | 85 |
| 4.5.1. | Επανάληψη ή Παράφραση.....   | 88 |
| 4.5.2. | Ένδειξη Αντίληψης / Κατανόησης .....   | 88 |
| 4.5.3. | Ενθάρρυνση.....  | 89 |
| 4.5.4. | Παύση ή Σιωπή.....   | 89 |
| 4.5.5. | Σύνοψη.....  | 89 |
| 4.6.   | Ανάπτυξη της Ικανότητος για Επικοινωνία .....  | 90 |
| 5.     | ΜΕΣΑ ΚΑΙ "ΕΡΓΑΛΕΙΑ" ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΧΕ-<br>ΔΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ–ΣΥ-<br>ΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ–ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ<br>– ΔΕΝΔΡΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ) ..... | 93 |
| 5.1.   | Ερωτηματολόγια .....   | 93 |
| 5.1.1. | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 93 |
| 5.1.2. | Οδηγίες για την Σύνταξη και Παρουσίαση Ερωτη-<br>ματολογίων .....  | 96 |
| 5.2.   | Συνεντεύξεις (Interviews) .....  | 98 |
| 5.2.1. | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 98 |
| 5.2.2. | Προετοιμασία της Συνεντεύξεως .....  | 99 |

|         |  |     |
|---------|--|-----|
| 5.2.3.  | Συνεδρίες της Συνεντεύξεως.....  | 102 |
| 5.2.4.  | Τύποι Συνεντεύξεων.....  | 104 |
| 5.2.5.  | Τακτική της Συνεντεύξεως .....   | 106 |
| 5.2.6.  | Τεκμηρίωση της Συνεντεύξεως .....  | 107 |
| 5.3.    | Διαγράμματα Ροής (Λογικά Διαγράμματα, Block Diagrams, Flow Charts) ..... | 110 |
| 5.4.    | Πίνακες Αποφάσεων (Decision Tables) .....                                | 114 |
| 5.4.1.  | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 114 |
| 5.4.2.  | Κατασκευή των Π.Α.....   | 118 |
| 5.4.3.  | Η Χρήση των Π.Α. στον Προγραμματισμό .....                               | 121 |
| 5.5.    | Δένδρα Αποφάσεων (Decision Trees) .....                                  | 122 |
| 5.6.    | Διαφορές Π.Α. και Δ.Α. ....  | 125 |
| 6.      | ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....                                  | 127 |
| 6.1.    | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 127 |
| 6.2.    | Μεθοδολογία της Μελέτης Σκοπιμότητος.....                                | 128 |
| 6.2.1.  | Ανάλυση της Υποδομής της Επιχειρήσεως και των Απαιτήσεων .....           | 128 |
| 6.2.2.  | Εξέταση του Υφισταμένου Συστήματος .....                                 | 128 |
| 6.2.3.  | Υφιστάμενος και Μελλοντικός Εξοπλισμός .....                             | 128 |
| 6.2.4.  | Γενική Περιγραφή των Απαιτήσεων του Συστήματος .....                     | 129 |
| 6.2.5.  | Βασικές Έννοιες του Σχεδιασμού του Συστήματος.....                       | 129 |
| 6.2.6.  | Μελέτη των προς Αγορά Συστημάτων.....                                    | 129 |
| 6.2.7.  | Χρονοδιάγραμμα Υλοποιήσεως .....   | 129 |
| 6.2.8.  | Εκτίμηση Κόστους του Προτεινομένου Συστήματος .....                      | 129 |
| 6.2.9.  | Ανάλυση των Πλεονεκτημάτων του Νέου Συστήματος .....                     | 130 |
| 6.2.10. | Σύγκριση Κόστους / Ωφελειών .....  | 130 |

|          |   |     |
|----------|---|-----|
| 6.3.     | Παρουσίαση της Μελέτης Σκοπιμότητος στην Διοί-<br>κηση .....  | 131 |
| 7.       | ΦΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ .....  | 135 |
| 8.       | ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....  | 143 |
| 8.1.     | Μελέτη του Υφισταμένου Συστήματος.....  | 143 |
| 8.1.1.   | Μελέτη των Υφισταμένων Εγγράφων και Αρχείων .....   | 144 |
| 8.1.2.   | Παρατήρηση – Εκτίμηση – Δειγματοληψία .....   | 145 |
| 8.2.     | Προσδιορισμός Απαιτήσεων του Νέου Συστήματος<br>(Systems Requirements Definition) .....   | 145 |
| 8.2.1.   | Μεθοδολογία Καθορισμού Απαιτήσεων του Χρήστη<br>(A Procedure to User Requirements Definition) .....   | 146 |
| 8.2.1.1. | Αντικείμενο .....   | 146 |
| 8.2.1.2. | Εργασίες .....  | 148 |
| 8.2.1.3. | Έκθεση Απαιτήσεων (Requirements Report) .....   | 154 |
| 8.2.1.4. | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 161 |
| 9.       | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....  | 165 |
| 9.1.     | Σχεδιασμός του Διαγράμματος Ροής του Συστήματος<br>(Systems Flow Chart) .....   | 165 |
| 9.2.     | Μελέτη – Σχεδιασμός Στοιχείων Δραστηριότητος του<br>Συστήματος. Σχετικά προς τούτο Πρότυπα (Standards)....  | 168 |
| 9.3.     | Σχεδιασμός Λύσεως – Σχεδιασμός Εισόδου/Εξόδου (Input/<br>Output Design) – Σχεδιασμός Διασυνδέσεων και Διαλόγων<br>(Interfaces and Dialogues Design) ..... | 170 |
| 9.4.     | Σχεδιασμός Αρχείων .....  | 179 |
| 9.5.     | Σχεδιασμός Βάσεων Στοιχείων (Data Base Design).....   | 182 |
| 9.5.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις επί των Βάσεων Στοιχείων. Διαφορές<br>τους από τα Κλασσικά Αρχεία. Πλεονεκτήματα .....   | 182 |

|   |     |
|---|-----|
| 9.5.2. Γενικές Παρατηρήσεις επί του Σχεδιασμού Βάσεων<br>Στοιχείων .....  | 187 |
| 9.5.3. Ανάλυση Στοιχείων (Data Analysis).....   | 189 |
| 9.5.3.1. Τεχνική Λογικής Δομήσεως των Στοιχείων (Logical Data<br>Structuring Technique "LDST") .....                            | 204 |
| 9.5.3.2. Κανονικοποίηση (Normalisation) .....   | 209 |
| 9.5.4. Συστήματα Διοικήσεως Βάσεων Στοιχείων "ΣΔΒΣ"<br>(Data Base Management Systems "DBMS") .....                              | 219 |
| 9.5.4.1. Ιεραρχικά ΣΔΒΣ.....  | 220 |
| 9.5.4.2. Δικτυωτά ΣΔΒΣ .....  | 222 |
| 9.5.4.3. Συσχετικά ΣΔΒΣ.....  | 223 |
| 9.5.4.4. Ψευδοσυσχετικά ΣΔΒΣ .....  | 224 |
| 9.6. Σχεδιασμός Τηλεεπεξεργασίας.....   | 225 |
| 9.6.1. Επικοινωνία Στοιχείων (Data Communication).....  | 225 |
| 9.6.2. Συστήματα Βάσεων Στοιχείων / Επικοινωνίας Στοιχείων "ΒΣ<br>/ΕΣ" (Data Base/Data Communication Systems<br>"DB / DC")..... | 227 |
| 9.7. Καθορισμός Σημείων Ελέγχου (Application Control).....  | 232 |
| 9.7.1. Εξασφάλιση Αρχείων .....   | 232 |
| 9.7.2. Εύρεση και Αντιμετώπιση Λαθών κατά την<br>Επεξεργασία.....   | 235 |
| 9.8. Μεθοδολογία Σχεδιασμού Πληροφοριακών Συστημάτων<br>(A Procedure to Systems Design) .....                                   | 238 |
| 9.8.1. Γενικές Παρατηρήσεις, Σκοπός .....   | 238 |
| 9.8.2. Σχεδιασμός του Συστήματος .....  | 240 |
| 9.8.3. Διαδικασία Σχεδιασμού Πληροφοριακών Συστή-<br>μάτων (Information Systems Design Procedure) .....                         | 243 |

|          |   |     |
|----------|---|-----|
| 9.8.3.1. | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 243 |
| 9.8.3.2. | Διάγραμμα των Βημάτων (B.1–B.16) Σχεδιασμού<br>Πληροφοριακών Συστημάτων .....                                       | 245 |
| 9.8.3.3. | Περιγραφή των Βημάτων (B.1–B.16) Σχεδιασμού<br>Πληροφοριακών Συστημάτων .....                                       | 247 |
| 9.8.4.   | Αξιολόγηση του Σχεδιασμού .....   | 257 |
| 9.9.     | Πρωτοτυποποίηση Συστημάτων<br>(Systems Prototyping) .....   | 259 |
| 9.9.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 259 |
| 9.9.2.   | Πρωτοτυποποίηση Σχεδιασμού Μηνυμάτων .....  | 262 |
| 9.9.3.   | Πρωτοτυποποίηση Αλγορίθμικού Σχεδιασμού .....   | 262 |
| 9.9.4.   | Πρωτοτυποποίηση Σχεδιασμού Διασυνδέσεως του<br>Χρήστη .....   | 263 |
| 9.9.5.   | Πρωτοτυποποίηση Σχεδιασμού Διαδικασιών του<br>Συστήματος .....  | 264 |
| 9.9.6.   | Πρωτοτυποποίηση Σχεδιασμού “Λογικής” Βάσεως<br>Στοιχείων .....  | 264 |
| 10.      | ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ .....  | 267 |
| 11.      | ΔΟΚΙΜΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (SYSTEMS TEST).....   | 271 |
| 12.      | ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (SYSTEMS<br>INSTALLATION) .....  | 275 |
| 12.1.    | Δημιουργία των Βασικών Αρχείων κατά την Έναρξη<br>του Συστήματος – Προπαρασκευή Λειτουργίας<br>του Συστήματος ..... | 275 |
| 12.2.    | Εγκατάσταση του Συστήματος – Διαδικασία Ενάρξεως<br>Λειτουργίας του Συστήματος.....                                 | 276 |
| 13.      | ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ.....   | 279 |

|         |  |     |
|---------|--|-----|
| 14.     | ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (SYSTEMS EVALUATION) .....   | 281 |
| 15.     | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (SYSTEMS OPERATION AND MAINTENANCE) .....  | 285 |
| 16.     | ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ (STANDARDS) ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ (PROCEDURES) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ (DOCUMENTATION) ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ..... | 291 |
| 16.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 291 |
| 16.2.   | Γενικά Πρότυπα Αναλύσεως – Σχεδιασμού και Τεκμηριώσεως των Πληροφοριακών Συστημάτων .....  | 292 |
| 16.3.   | Αναλυτικά Πρότυπα και Λεπτομερείς Διαδικασίες Αναπτύξεως και Τεκμηριώσεως των Πληροφοριακών Συστημάτων .....                                     | 324 |
| 17.     | ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ .....   | 419 |
| 18.     | ΕΞΟΜΟΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (SYSTEMS SIMULATION) .....  | 425 |
| 18.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....   | 425 |
| 18.2.   | Εφαρμογή Δημιουργίας Υποδείγματος Εξομοιώσεως Πληροφοριακού Συστήματος με την Βοήθεια του Γραμμικού Προγραμματισμού .....                        | 430 |
| 18.2.1. | Γραμμικός Προγραμματισμός – Γενικότητες και Σχέσεις με τη Μηχανογράφηση .....  | 430 |
| 18.2.2. | Καθορισμός του Προβλήματος.....  | 435 |
| 18.2.3. | Διαδικασία Εξομοιώσεως .....   | 435 |
| 18.2.4. | Μαθηματική Διατύπωση του Υποδείγματος (Problem Formation) .....  | 436 |
| 18.3.   | Συμβολή και Εφαρμογές της Εξομοιώσεως στην Αξιολόγηση της Οργανώσεως Πληροφοριακών Συστημάτων .....  | 439 |

|         |   |     |
|---------|---|-----|
| 18.3.1. | Αξιολόγηση των Υφισταμένων Πληροφορακών<br>Συστημάτων .....   | 440 |
| 18.3.2. | Προσδιορισμός της Δυναμικότητος του Νέου Συ-<br>στήματος Η.Υ.....   | 440 |
| 18.3.3. | Αξιολόγηση της Οργανώσεως και Απασχολήσεως<br>του Υφισταμένου Συστήματος Η.Υ .....  | 442 |
| 19.     | <b>ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ<br/>(STRUCTURED SYSTEMS DEVELOPMENT).....</b>   | 445 |
| 19.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 445 |
| 19.2.   | Δομημένη Ανάλυση (Structured Analysis) .....  | 446 |
| 19.3.   | Δομημένος Σχεδιασμός (Structured Design) .....  | 451 |
| 19.4.   | Δομημένος Προγραμματισμός<br>(Structured Programming).....  | 454 |
| 20.     | <b>ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗ<br/>ΥΠΟ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ “ΑΣΥΥ” (COMPUTER<br/>AIDED SYSTEMS ENGINEERING “CASE”) .....</b> | 457 |
| 20.1.   | Επεξήγηση του Τίτλου του Κεφαλαίου .....  | 457 |
| 20.2.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 459 |
| 20.3.   | Εργαλεία ΑΣΥΥ (CASE Tools) .....  | 462 |
| 20.3.1. | Διοικητικά Εργαλεία ΑΣΥΥ.....   | 465 |
| 20.3.2. | Ανώτερα Εργαλεία ΑΣΥΥ.....  | 466 |
| 20.3.3. | Κατώτερα Εργαλεία ΑΣΥΥ.....   | 466 |
| 20.4.   | Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα της ΑΣΥΥ .....  | 467 |
| 21.     | <b>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣΤΡΕΦΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (OBJECT<br/>ORIENTED TECHNOLOGY) .....</b>   | 471 |
| 21.1.   | Γενικές Παρατηρήσεις .....  | 471 |
| 21.2.   | Αντικειμενοστρεφής Ανάλυση και Σχεδιασμός Συστη-<br>μάτων (Object Oriented Analysis and Design) .....                         | 472 |

|                           |  |            |
|---------------------------|--|------------|
| 21.3.                     | Αντικειμενοστρεφής Προγραμματισμός (Object Oriented Programming) ..... | 479        |
| 21.4.                     | Συμπεράσματα .....   | 481        |
| <b>Βιβλιογραφία .....</b> |  | <b>483</b> |